

ПУШАЧИ И НЕПУШАЧИ: КОНФЛИКТ ИЛИ КОМПРОМИС

Февруари 2005

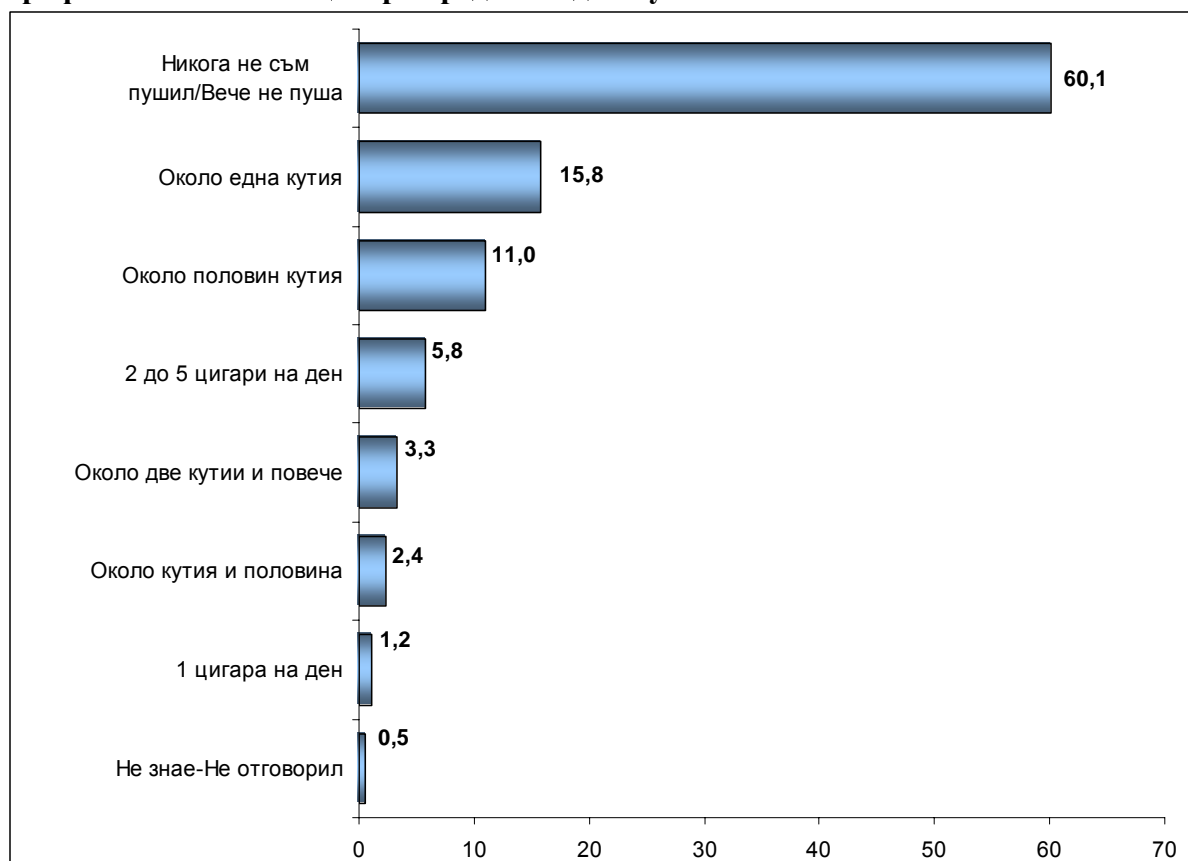
Ралица Русева, Витоша Рисърч

Влязлата в сила забрана за тютюнопушене на обществените места от 01.01.2005 г., раздели българите на пушачи и непушачи и предизвика нееднозначни обществени реакции. Агенция “Витоша Рисърч” проведе национално представително изследване по темата сред 993 български граждани на възраст над 15 години по метода персонално стандартизирано интервю в дома на респондентите.

Някои от основните резултати от проведеното проучване са следните:

Общият дял на пушачите е приблизително 40%. Тези, които пушат до половин кутия цигари на ден са 11%, а тези, които пушат около кутия на ден – около 16%. Страстните пушачи (тези, които не изкарват деня с по-малко от 20 цигари) са 13% от всички пушачи.

Графика 1. По колко цигари средно на ден пушите?

База: N=993 (всички респонденти)

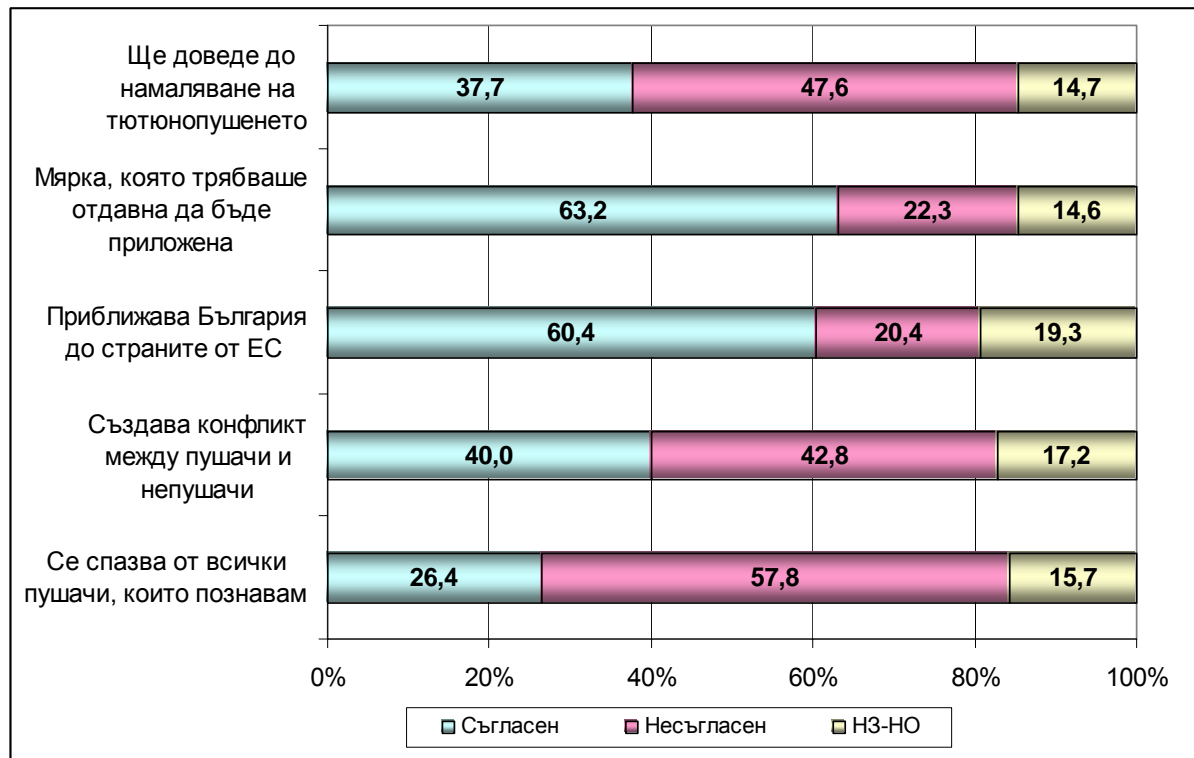
Преобладаващото мнение относно забраната за тютюнопушене на обществени места е, че това е мярка, която отдавна е трябвало да бъде приложена в България и влизането и в действие ще приближи България към страните от Европейския Съюз.

- ✓ Мъжете в по-голяма степен се съгласяват с твърдението, че “Забраната за тютюнопушене на обществени места приближава България към страните от ЕС” (66%), отколкото жените (58%). По-голяма подкрепа на това мнение изразяват и жителите на столицата и големите градове;

- ✓ Младите хора на възраст 15 – 29 години са значително по-склонни да приемат прилагането на тази мярка като доближаваща ни към развития западен свят, в който подобни ограничения отдавна съществуват (73%). С нарастване на възрастта на респондентите намалява и дялът на тези, които възприемат забраната като начин да заживеем по европейски;
- ✓ Подобна тенденция се забелязва и при по-образованите: 73% от висшистите смятат, че това да не пушиш на обществено място ни прави част от Европа. Съответно дялът на съгласните с това твърдение при хората със средно и основно образование намалява чувствително (62% сред тези със средно образование и 31% при хората с начално).

Всеки четири от интервюираните посочва, че забраната вече се спазва от хората, които познава. Други 60% изразяват частично или пълно несъгласие с твърдението, че тази мярка се зачита от пушачите около тях.

Графика 2. Според вас забраната за тютюнопушене на обществени места е мярка, която:

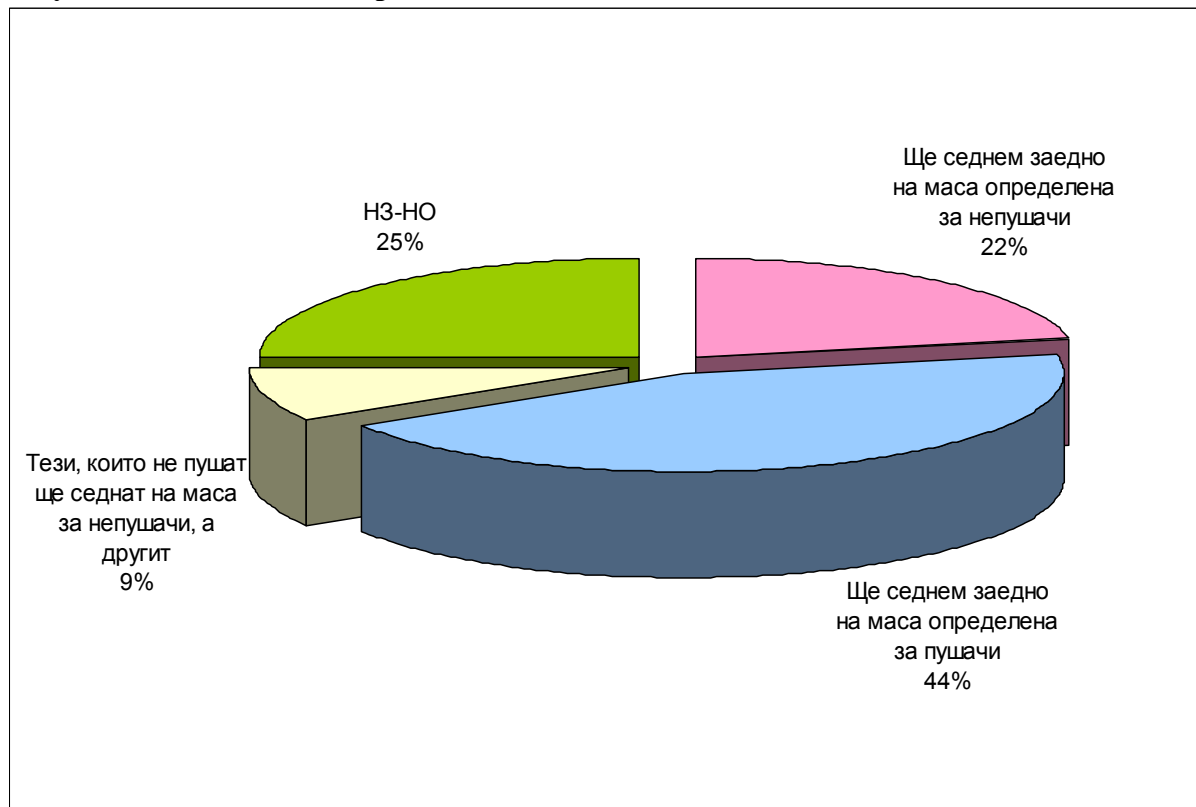
База: N=993 (всички респонденти)

Трудно е да се даде категорична оценка за това дали забраната е основа за конфликти между пушещите и не-пушещите българи. Тук общественото мнение се разделя да две относително еднакви групи. Хората с висше образование и столичани споделят в по-голяма степен, че мярката създава конфликт между двете групи.

Очакванията на почти 38% от изследваните лица е, че тази мярка ще доведе до намаляване на тютюнопушенето в страната. Все пак по-голям е дялът на скептично настроените (48%), че ще се постигне такъв ефект.

Една значителна част от хората (между 13% и 18%) не изказват конкретно мнение по тези въпроси, което е нормално предвид периода на провеждане на изследването – само дни след като забраната влезе в сила, както и неяснотите по отношение на ефекта от нея.

Графика 3. Ако сте в заведение с голяма компания, която е съставена от пушачи и непушачи, къде бихте избрали да седнете?

База: N=993 (всички респонденти)

Реален практически проблем е как да “съжителстват” пушачите и непушачите в общите компании в заведенията за обществено хранене. Могат да се направят две важни констатации:

- ✓ Сядайки в заведение, преобладаващата част от пушачите (77%), биха избрали “маса за пушачи”. Обратното – два пъти по-малък е делът на непушачите, които заявяват, че ще изберат “маса за непушачи”.
- ✓ Непушачите са много по-толерантни към пушачите и в по-голяма степен са склонни на компромиси. Само 7% от пушачите биха се “жертвали” да не запалят цигара, зачитайки правата на непушачите и биха предпочели да бъдат с компанията си в частта от заведението, определена за непушачи. Три пъти по-голям е делът на непушачите (24%), които от своя страна биха направили компромис със здравето си, за да са заедно в компанията на пушачи.

Таблица 1. Ако сте в заведение с голяма компания, която е съставена от пушачи и непушачи, къде бихте избрали да седнете?

	Пушачи	Непушачи
	Col %	Col %
Ще седнем заедно на маса определена за непушачи	7,1	31,9
Ще седнем заедно на маса определена за пушачи	76,8	24,2
Тези, които не пушат ще седнат на маса за непушачи, а другите на маса определена за непушачи	5,2	10,9
Не знае/ Не отговорил	10,9	33,0
<i>База:</i>	390	599

Независимо, че последният казус не отчита всички фактори, оказващи влияние върху взимането на решение, той ясно демонстрира преобладаващото отношение към проблема на двете групи. Пушачите са свикнали твърдо да отстояват “правото си на цигара”, а непушачите все още не защитават категорично правото си на здравословен живот.